

PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3

Białystok, 29 sierpnia 2012r.

PS-V.431.34.2012.MG

Pani Krystyna Anna Gałążyn
Kierownik Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wiżajnach

Uprzejmie informuję, że w wyniku kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 18 i 19 lipca 2012r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wiżajnach w zakresie realizacji zadań własnych gminy oraz zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, dokonano ustaleń opisanych szczegółowo w protokole kontroli. Kontrolą objęto okres od 01.07.2011r. do dnia kontroli, uwzględniając dane statystyczne dotyczące udzielonych świadczeń z zakresu pomocy społecznej za 4 kwartały poprzedzające miesiąc rozpoczęcia kontroli.

Protokół kontroli kompleksowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiżajnach został podpisany przez kierownika Ośrodka w dniu 2 lipca 2012r. Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej w kontrolowanym okresie oceniam negatywnie. Należy stwierdzić, że stwierdzone nieprawidłowości w zakresie organizacji pracy w Ośrodku, są przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości stanowiących naruszenie obowiązujących przepisów prawnych zarówno od strony formalnej jak też finansowej w zakresie realizacji zadań.

Ośrodek mieści się na parterze budynku, który jest własnością Gminy Wiżajny, zajmuje 1 pomieszczenie biurowe, o powierzchni użytkowej 11 m², w którym przyjmowani są interesanci w sprawach: świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych oraz przeprowadzane są rozmowy z beneficjentami pomocy społecznej dotyczące spraw osobistych. W pomieszczeniu pracuje trzech pracowników - kierownik ośrodka, pracownik socjalny, referent ds. świadczeń rodzinnych. Biorąc pod uwagę charakter i specyfikę pracy jaką wykonują osoby zatrudnione na poszczególnych stanowiskach stwierdzono, że organizacja pracy w Ośrodku nie pozwala na swobodne wykonywanie zadań oraz sprawne przyjmowanie interesantów.

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań zajmowali się:

- p.o. kierownika (od 01.07.2012 kierownik),
- pracownik socjalny, który w okresie od 19.11.2010 r. do 21.04.2011 r. przebywał na urlopie macierzyńskim, w okresie od 22.07.2011 r. do 15.07.2012 r. – przebywał na urlopie wychowawczym. W ramach jego zastępstwa zatrudniano: w okresie od 04.11.2010r. do 01.07.2011 r. pracownika socjalnego oraz w okresie od 07.07.2011 r. do 13.07.2012r. pracownika socjalnego, który nie posiadał kwalifikacji wymaganych przepisami prawa do zajmowania stanowiska pracownika socjalnego,
- referent do spraw świadczeń rodzinnych,

- dwóch opiekunów, którzy nie posiadają kwalifikacji wymaganych przepisami prawa do zajmowania stanowiska opiekun zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. Nr 50, poz. 398 ze zm.) – brak wymaganego wykształcenia.

Z przeanalizowanych akt wynika, że kierownik jednostki, pracownik socjalny, który wrócił z urlopu wychowawczego oraz referent ds. świadczeń rodzinnych posiadają wymagane kwalifikacje niezbędne do wykonywania pracy na zajmowanych stanowiskach.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w Ośrodku nie spełnia normy określonej w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na dwa tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników. Gminę Wiżajny zamieszkuje 2565 mieszkańców (według stanu na 30.06.2012r.), zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej realizuje 1 pracownik socjalnych.

Osoba zatrudniona na stanowisku pracownika socjalnego od dnia 1 kwietnia 2004r. do 30 czerwca 2012r. pełniąc obowiązki kierownika Ośrodka, pobierała w okresie od 1 stycznia 2006r. do 30 czerwca 2012r., przyznany przez Wójta Gminy Wiżajny comiesięczny dodatek do wynagrodzenia w wysokości 125,00 zł z tytułu wykonywania pracy socjalnej, co jest niezgodne z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. Od dnia 1 lipca 2012r. wypłata ww. dodatku została wstrzymana, w związku z tym odstąpiono od wydania zalecenia, a o stwierdzonej nieprawidłowości poinformowano Regionalną Izbę Obrachunkową w Białymstoku.

Obsługę finansowo-księgową Ośrodka zapewnia Wójt - jest to niezgodne z art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.), w myśl którego kierownik jednostki sektora finansów publicznych powierza prowadzenie obsługi finansowo - księgowej głównemu księgowemu, będącemu pracownikiem jednostki.

W okresie podlegającym kontroli Ośrodek nie prowadził dziennika korespondencyjnego, natomiast w prowadzonym dzienniku przez Urząd Gminy w Wiżajnach, nie rejestrowano wniosków o udzielenie pomocy.

Wójt Gminy Wiżajny wydał stosowne upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach, z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Ustalenia kontroli wykazały, że gmina realizowała zadania własne o charakterze obowiązkowym, wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 14, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy. Natomiast zadania wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9, 12, 15, 16 nie były realizowane ze względu na brak potrzeb.

Gmina realizowała zadania własne, wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1 i 5 ustawy, nie realizowała zadań wynikających z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3 i 4 ze względu na brak potrzeb.

Gmina realizowała zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6. Zadanie w zakresie dożywiania realizowano, w szczególności na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.).

Zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7, 8, 9 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej nie były realizowane ze względu na brak potrzeb.

Zadanie wynikające z art. 110 ust. 4 ww. ustawy realizowano.

W ramach struktury organizacyjnej Ośrodka nie wyodrębniono zespołu realizującego zadania w zakresie pracy socjalnej i integracji społecznej na podstawie art. 110a ustawy o pomocy społecznej.

Realizowano zadanie określone w art. 110 ust. 6 ww. ustawy.

Nie wytaczano na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne, natomiast osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji w powyższej sprawie - zadanie określone w art. 110 ust. 5 ww. ustawy.

Kierownik składał Radzie Gminy coroczne sprawozdanie z działalności Ośrodka i przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W zakresie przyznawania świadczeń z pomocy społecznej stwierdzono poniższe nieprawidłowości:

1. W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych (str. 8 i 9 protokołu):

- w sentencji decyzji administracyjnych nie ustalono miejsca świadczenia usług, jak również ich zakresu – jest to sprzeczne z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie którego Ośrodek przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia,
- w dwóch przypadkach zamiast zmienić istniejącą w obrocie prawnym decyzję przyznającą bezterminowo usługi opiekuńcze, nowymi decyzjami ponownie przyznawano usługi opiekuńcze,
- w jednym przypadku dokonano zmiany decyzji w sytuacji, gdy zmiana dochodu strony nie przekroczyła 10 % kryterium dochodowego - co jest niezgodne z art. 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej,
- Rada Gminy Wiązajny w uchwale Nr VI/28/11 z dnia 22 marca 2011r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, udzielane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiązajnach oraz szczegółowych zasad częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak również trybu ich pobierania nie określiła kosztu jednej godziny usługi opiekuńczej i specjalistycznej usługi opiekuńczej, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznym, w myśl art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej.

2. W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie dożywiania (str. 9-10, 13-14 protokołu):

- w decyzjach administracyjnych nie wskazano formy posiłku, miejsca wydania i spożycia posiłku, natomiast wskazano realizatora świadczenia - dostawcę produktów żywnościowych
- w trzech przypadkach, przy ustalaniu dochodu strony, nie uwzględniono kwestii związanej z opłaceniem składki na ubezpieczenie społeczne rolników - brak dokumentu określonego art. 107 ust. 5b, pkt 15 ustawy o pomocy społecznej,
- dożywianie uczniów na terenie Gminy prowadzono niezgodnie intencją zawartą w § 3 ust. 1 ww. rozporządzenia, tj. ze szczególnym uwzględnieniem gorącego posiłku, w formie pełnych obiadów i całodziennego wyżywienia – posiłek w szkole dla wszystkich uczniów (163) stanowiła bułka zwykła i jogurt. Tylko 8 uczniów dożywiano prawidłowo - poza terenem Wiązajn - tym samym nie zrealizowano zalecenia pokontrolnego wydanego przez Wojewodę Podlaskiego, w wyniku kontroli problemowej przeprowadzonej w Ośrodku w dniu 23 września 2010 roku w zakresie prawidłowości realizacji zadań gminy wynikających z rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W okresie od 01.07.2011 r. do 31.08.2011 r. w czasie wolnym od nauki w szkole Ośrodek realizował program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” poprzez wypłatę zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w wysokości 50 zł miesięcznie na dziecko. Powyższą kwotę ustalono zarządzeniem Nr 51/11 Wójta Gminy Wiązajny z dnia 19 lipca 2011 r. w sprawie wysokości zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki w szkole. Wójt Gminy nie posiadając kompetencji ustawowych w tym zakresie ustalił wysokość świadczenia w formie zasiłku celowego, a za podstawę działania wskazał art. 110 ust. 3 w związku z art. 17 ust. 1 pkt 5 i pkt 14 ustawy o pomocy społecznej,
- Rada Gminy nie podjęła uchwały wynikającej z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w sprawie

określenia zasad zwrotu wydatków poniesionych na pomoc w formie posiłku, w ramach programu dla osób, których dochód przekracza kryterium dochodowe.

3. W sprawach dotyczących przyznawania pomocy osobom opuszczającym zakłady karne (str. 11 protokołu):

- w aktach sprawy brak dokumentu potwierdzającego pobyt w zakładzie karnym,
- przy ustalaniu dochodu strony, nie uwzględniono kwestii związanej z opłaceniem składki na ubezpieczenie społeczne rolników, co mogło mieć wpływ na wysokość przyznanego świadczenia,
- brak dokumentu określonego art. 107 ust. 5b, pkt 15 ustawy o pomocy społecznej.

4. W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie zasiłków stałych (str. 12 protokołu):

- w dwóch przypadkach nie potwierdzono braku możliwości uzyskania innych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego,
- w jednym przypadku dokonano zmiany decyzji w sytuacji, gdy zmiana dochodu strony nie przekroczyła 10 % kryterium dochodowego - co jest niezgodne z art. 106 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej,
- w jednym przypadku nie przeprowadzono wywiadu u osób, o których mowa w art. 103 ustawy o pomocy społecznej.

5. W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie specjalnych zasiłków celowych (str. 15 protokołu):

- w sprawdzonym przypadku, przy ustalaniu dochodu strony, nie uwzględniono kwestii związanej z opłaceniem składki na ubezpieczenie społeczne rolników, co mogło mieć wpływ na rodzaj przyznanego świadczenia - brak dokumentu określonego art. 107 ust. 5b, pkt 15 ustawy o pomocy społecznej.

W zakresie przyznawania świadczeń z pomocy społecznej stwierdzono poniższe uchybienia:

1. W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych (str. 8 i 9 protokołu):

- w podstawach prawnych decyzji administracyjnych przyznających usługi opiekuńcze przywoływano rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1589, ze zm.),
- w dwóch przypadkach aktualizację wywiadu środowiskowego, przeprowadzano niezgodnie z terminem określonym w art. 107 ust. 4 ww. ustawy,
- brak kart czasu pracy opiekunek, w których dokonywane są zapisy godzin pracy opiekunek, ilość godzin świadczonych usług, termin wykonywanej usługi oraz składany jest podpis osoby, na rzecz której świadczone są usługi opiekuńcze.

2. W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie zasiłków stałych (str. 12 protokołu):

- w jednym przypadku, w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej znajduje się zapis dotyczący opłacania przez Ośrodek składki na ubezpieczenie zdrowotne, zapis o podleganiu ubezpieczeniu zdrowotnemu nie jest częścią rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały i ma wyłącznie charakter informacyjny,
- w jednym przypadku aktualizację wywiadu przeprowadzono niezgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

3. W sprawach dotyczących przyznawania pomocy w formie specjalnych zasiłków celowych (str. 15 protokołu):

- w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej stwierdzono brak zapisu o treści „specjalny (...)”, z uzasadnienia decyzji, tzn. z dochodu osoby/rodziny można domniemywać, że przyznano „specjalny zasiłek celowy” zgodnie z delegacją zawartą w art. 41 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, gdyż w wywiadzie wnioskowano o zasiłek celowy,
- w podstawie prawnej decyzji przywoływano ogólnie art. 41 - zamiast art. 41 pkt 1 ww. ustawy, natomiast w uzasadnieniu decyzji przywoływano i art. 39 i 41.

4. W sprawdzonych postępowaniach administracyjnych, wywiady środowiskowe jak również ich aktualizacje zawierają zbyt ogólne dane, dotyczące poszczególnych sytuacji rodziny, w tym niewypelnione m.in. bloki dotyczące rodziny zobowiązanej do alimentacji i pracy socjalnej.

Przyczyną powstania omówionych w niniejszym wystąpieniu nieprawidłowości i uchybień jest niewłaściwe stosowanie obowiązujących przepisów prawa, wynikające z błędnej ich interpretacji, bądź ich nieznamośności, w szczególności ustawy o pomocy społecznej, niewystarczający nadzór bezpośredniego przełożonego nad załatwianiem spraw przez podległych pracowników oraz braki kadrowe.

Za powstałe nieprawidłowości uchybienia odpowiedzialny jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiżajnach oraz Wójt Gminy Wiżajny.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi zobowiązuje kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiżajnach do:

1. Dostosowania stanu zatrudnienia w Ośrodku do obowiązujących przepisów prawnych, tj. art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
2. Zatrudniania na stanowisku pracownika socjalnego, osób posiadających kwalifikacje zgodne z uregulowaniami zawartymi ww. ustawie.
3. Prowadzenia obsługi finansowo – księgowej zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych.
4. Ustalenia nazw stanowiska pracy osobom świadczącym usługi opiekuńcze na podstawie załącznika Nr 3 rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych, zgodnie z posiadanymi przez osobę kwalifikacjami.
5. Prawidłowego ustalenia dochodu i wysokości świadczeń w sprawach dotyczących odpłatności za usługi opiekuńcze i zasiłku stałego, o których mowa w protokole kontroli oraz dokonywania w przyszłości zmiany decyzji administracyjnej w zakresie odpłatności za usługi opiekuńcze i ustalenia wysokości zasiłku stałego, w sytuacji gdy zmiana dochodu osoby w okresie ponoszenia odpłatności za ww. usługi lub w okresie pobierania świadczenia przekroczyła 10% kryterium dochodowego.
6. Ustalania miejsca świadczenia usług opiekuńczych, jak również ich zakresu zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
7. Wyeliminowania z obiegu prawnego decyzji przyznających usługi opiekuńcze, rozstrzygniętych inną decyzją ostateczną.
8. Podjęcia działań w celu dokonania zmiany uchwały Nr VI/28/11 z dnia 22 marca 2011r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi

opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, udzielane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiżajnach oraz szczegółowych zasad częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak również trybu ich pobierania.

9. Prowadzenia kart czasu pracy opiekunek, w których będą dokonywane zapisy godzin pracy opiekunek, ilość godzin świadczonych usług, termin wykonywanej usługi, podpis osoby, na rzecz której świadczone są usługi opiekuńcze.
10. Wskazywania w decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie dożywiania miejsca wydania i spożycia posiłku.
11. Ustalania wysokości zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności, adekwatnie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy oraz po dokonaniu analizy i oceny sytuacji danej osoby i rodziny oraz sformułowaniu wniosków z niej wynikających, stanowiących podstawę planowania pomocy.
12. Ustalania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby lub rodziny na podstawie dokumentów określonych w art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej.
13. Przeprowadzania aktualizacji wywiadów środowiskowych zgodnie z terminem określonym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
14. Powoływania w podstawach prawnych decyzji administracyjnych, artykułów odwołujących do poszczególnych rodzajów świadczeń - zgodnych z ustawą o pomocy społecznej.
15. Jednoznacznego określania rodzaju przyznanego świadczenia, w decyzjach administracyjnych, przyznających zasiłek celowy lub specjalny zasiłek celowy.
16. Odzwierciedlania w dokumentacji prowadzonej przez pracowników socjalnych działań podejmowanych w zakresie realizacji zadania w postaci pracy socjalnej.
17. Szczegółowego wypełniania kwestionariusza wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.
18. Prowadzenia dziennika korespondencyjnego Ośrodka i rejestrowania w nim wniosków w sprawie udzielenia pomocy społecznej.
19. Wprowadzenia mechanizmów zwiększających nadzór kierownika Ośrodka nad sposobem realizacji zadań przez pracowników.
20. Podjęcia stosownych działań w celu poprawy warunków lokalowych Ośrodka.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej przysługuje Pani, jako osobie kierującej kontrolowaną jednostką, prawo zgłoszenia do Wojewody Podlaskiego zastrzeżeń w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

W przypadku nieskorzystania z powyższego prawa należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Podlaskiego o sposobie i terminie realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Andrzej Kozłowski

/-/

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Wójt Gminy Wiżajny